

Sygn. akt II Ca 552/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 lutego 2020 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Sądu Okręgowego Andrzej Mikołajewski (spr.)

Sędziowie: Sądu Okręgowego Anna Podolska-Kojtych

Sądu Rejonowego Anna Wołucka-Ławnikowicz (del.)

Protokolant Dorota Kowalczyk

po rozpoznaniu w dniu 26 lutego 2020 roku w Lublinie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w L.

przeciwko A. S.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego w Białej Podlaskiej z dnia 21 grudnia 2018 roku, sygn. akt I C 809/16

I. oddala apelację;

II. zasądza od A. S. na rzecz (...) Spółki Akcyjnej w L. kwotę 450 zł (czterysta pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

Anna Wołucka-Ławnikowicz Andrzej Mikołajewski Anna Podolska-Kojtych

Sygn. akt II Ca 552/19

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 9 marca 2016 roku powód (...) Spółka Akcyjna w L. wniósł o zasądzenie od pozwanego A. S. kwoty 4 195,27 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 11 grudnia 2015 roku do dnia zapłaty, na którą składały się kwota 3 866,16 zł tytułem opłaty za nielegalny pobór energii elektrycznej oraz kwota 329,11 zł tytułem opłaty za wymianę uszkodzonego licznika energii elektrycznej.

*

Wyrokiem z dnia 21 grudnia 2018 roku Sąd Rejonowy w Białej Podlaskiej:

I. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 4 129,27 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 11 grudnia 2015 roku do dnia zapłaty,

II. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2 064,60 zł tytułem kosztów procesu;

III. nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Białej Podlaskiej kwotę 2 449,50 zł tytułem nieuiszczonych wydatków postępowania;

IV. nakazał zwrócić powodowi kwotę 362,40 zł tytułem niewykorzystanej zaliczki.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany A. S. zamieszkuje w miejscowości H. K.(...). Na podstawie zawartej z powodem umowy o dostarczanie energii elektrycznej pozwany jest odbiorcą energii dostarczanej do punktu poboru – miejsca zamieszkania pozwanego. U pozwanego powód zainstalował licznik elektromechaniczny energii elektrycznej czynnej, trójfazowy, dwutaryfowy przyłączany do sieci bezpośrednio, typ (...), numer fabryczny (...)- (...)-10-0, wyprodukowany w 2010 roku przez (...), o napięciu 230 V, prądzie bazowym 10A, prądzie maksymalnym 60A, o częstotliwości odniesienia 50Hz, klasie dokładności 2. Licznik został zamontowany wewnątrz budynku pozwanego, na półpiętrze.

W okresie obowiązywania umowy, po dniu 28 listopada 2012 roku nastąpił istotny spadek zużycia energii elektrycznej w gospodarstwie pozwanego.

W 30 maju 2015 roku w miejscu zamieszkania pozwanego miały miejsce wyładowania atmosferyczne, które spowodowały uszkodzenie zegara sterującego taryfą nocną. Po zgłoszeniu i sprawdzeniu awarii zegar został wymieniony przez pracowników powoda. Wówczas nie zgłaszano uszkodzenia lub nieprawidłowego działania licznika pomiarowego. Po wyładowaniach atmosferycznych licznik nie uległ uszkodzeniu, spaleni lub okopceniu. Równocześnie w budynkach pozwanego uszkodzony został sprzęt RTV oraz instalacja elektryczna.

Ze względu na stwierdzenie nadmiernego naliczania zużycia energii elektrycznej pozwany dokonał zgłoszenia tego faktu powodowi. W dniu 8 października 2015 roku upoważnieni pracownicy powoda dokonali kontroli w punkcie poboru energii elektrycznej pozwanego. Przeprowadzona kontrola miała na celu sprawdzenie zgodności poboru energii elektrycznej z warunkami umowy oraz prawidłowości działania układu pomiarowo-rozliczeniowego. W toku podjętych czynności stwierdzono, że plomby legalizacyjne i monterskie były nienaruszone. Następnie dokonano sprawdzenia licznika energii elektrycznej po przyłożeniu obciążenia o mocy 1 000 W. Wykazano wówczas nieprawidłową pracę obrotu tarczy licznika, gdyż tarcza obracała się szybciej niż powinna. W miejsce uszkodzonego licznika zamontowano nowy, a wymontowany licznik został zapakowany w torbę depozytową nr (...) i oddany do badania. W laboratorium wzorującym powoda w L. licznik poddano pomiarom przeprowadzonym poprzez system pomiarowy stacji laboratoryjnej z wzorcem odniesienia RADIAN RD 30 201 produkcji Radian (...) o błędzie podstawowym 0,04 %. Pomiary zostały wykonane w warunkach zgodnych z załącznikiem numer 4 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 7 stycznia 2008 roku w sprawie wymagań, którym powinny odpowiadać liczniki energii elektrycznej czynnej prądu przemiennego oraz szczegółowego zakresu badań i sprawdzeń wykonywanych podczas prawnej kontroli metrologicznej tych przyrządów pomiarowych. Wcześniej, przed dokonaniem pomiarów, dokonano półgodzinnego obciążenia obwodów napięciowych licznika napięciem nominalnym zgodnie z normami prawem przewidzianymi. W wyniku przeprowadzonego badania stwierdzono, że licznik nie spełnia wymagań metrologicznych określonych prawem. Plomby legalizacyjne były odciśnięte pierwotnie i nie zostały zdjęte. Stwierdzono wzrost uchybu badanego licznika do wartości 63 %, który według wniosków badania nie mógł powstać samoistnie. Badania wskazały jednoznacznie na zmianę parametrów magnetycznych magnesu hamującego, który w wyniku silnego zewnętrznego pola magnetycznego został osłabiony. Zgodnie z wnioskami badania osłabienie takie można osiągnąć poprzez oddziaływanie na licznik np. odpowiednio silnym magnese neodymowym.

W oparciu o wyniki przedstawionej ekspertyzy powód decyzją z dnia 26 listopada 2015 roku uznał, że doszło do poboru energii elektrycznej niezgodnie z warunkami umowy poprzez oddziaływanie na licznik zewnętrznym silnym polem magnetycznym i obciążył pozwanego opłatą z tytułu nielegalnego poboru energii elektrycznej w kwocie 3 866,16 zł, na którą to kwotę powód wystawił notę księgową nr (...) z terminem płatności do dnia 10 grudnia 2015 roku. Ponadto powód obciążył pozwanego opłatą z tytułu wymiany uszkodzonego licznika w wysokości 329,11 zł., na którą to kwotę wystawiona została faktura VAT nr (...) z terminem płatności do 10 grudnia 2015 roku. Wystawione dokumenty

powód doręczył pozwanemu w dniu 2 grudnia 2015 roku. Pozwany w dniu 15 grudnia 2015 roku złożył wniosek o nieobciążanie go opłatami wskazując, że nieprawidłowe działanie licznika spowodowane było wyładowaniami atmosferycznymi. Po rozpoznaniu wniosku pozwanego powód utrzymał w mocy wydaną decyzję.

Przyczyną nieprawidłowego działania licznika zamontowanego w budynku pozwanego było uszkodzenie magnesu hamującego poprzez działanie silnym polem magnetycznym, w skutek czego stracił on właściwości magnetyczne. Takie działanie stanowi ingerencję w układ pomiarowo-rozliczeniowy, gdyż powoduje zmniejszenie naliczania zużycia energii elektrycznej.

Sąd Rejonowy wskazał, na podstawie jakich dowodów ustalił powyższy stan faktyczny. Sąd pierwszej instancji w szczególności obdarzył wiarą przedłożone przez powoda dokumenty oraz zeznania świadków A. T., R. R., P. M. i P. D., natomiast zeznania powoda uznał za wiarygodne tylko w tej części, w której nie stały one w sprzeczności z pozostałym materiałem dowodowym. Za niewiarygodne mianowicie Sąd Rejonowy uznał twierdzenia powoda, że uszkodzenie magnesu licznika powstało na skutek wyładowań atmosferycznych oraz, że nie doszło do ingerencji w układ pomiarowo-rozliczeniowy polegającej na oddziaływaniu nań silnym polem magnetycznym.

Przeczy temu nie tylko ekspertyza prywatna załączona przez powoda do pozwu, zakwestionowana przez pozwanego, ale przede wszystkim dowód z opinii biegłego z zakresu instalacji i urządzeń elektrycznych P. S., której w toku postępowania pozwany nie zdołał skutecznie podważyć. Opinia ta została wydana przez osobę posiadającą wiedzę specjalistyczną w swojej dziedzinie, kwalifikacje i doświadczenie, na podstawie całości materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie i przy wnikliwej analizie zawartych w aktach dokumentów, jak również po dokonaniu dokładnego badania przedmiotowego licznika w niezależnym od powoda laboratorium. Jest ona rzetelna i obiektywna, wyczerpująca.

W ocenie Sądu pierwszej instancji w opinii uzupełniającej biegły wszechstronnie wyjaśnił wszystkie wątpliwości i zastrzeżenia zawarte w piśmie pełnomocnika pozwanego z dnia 29 marca 2018 roku (k. 198-201), dlatego oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z ustnej opinii biegłego P. S.. Wniosek pełnomocnika powoda zmierzał jedynie do przedłużenia postępowania, co uzasadniało jego oddalenie w oparciu o art. 217 § 3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c.

Równocześnie pozwany nie udowodnił, aby ekspertyzie w laboratorium w C. poddano inny licznik, niż ten, który zdemontowano w budynku pozwanego.

Sąd Rejonowy zaznaczył, że pominął wcześniejszą opinię biegłego M. M., uznając ją za niepełną i nie opartą o badanie laboratoryjne przedmiotowego licznika.

Dokonując oceny prawnej ustalonego stanu faktycznego Sąd Rejonowy podniósł, że powód dochodził od pozwanego jako odbiorcy energii elektrycznej opłaty za nielegalny pobór energii. Jako podstawę prawną swojego żądania wskazał art. 57 w zw. z art. 3 pkt 18 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 roku Prawo energetyczne (t. j. Dz. U. z 2012 roku, poz. 1059). Zgodnie z art. 57 ust. 1 Prawa energetycznego w razie nielegalnego pobierania paliw lub energii z sieci przedsiębiorstwo energetyczne pobiera opłaty za nielegalnie pobrane paliwo lub energię w wysokości określonej w taryfach lub dochodzi odszkodowania na zasadach ogólnych. Natomiast w myśl art. 3 ust. 18 ustawy nielegalne pobieranie paliw lub energii to pobieranie paliw lub energii bez zawarcia umowy, z całkowitym albo częściowym pominięciem układu pomiarowo-rozliczeniowego lub poprzez ingerencję w ten układ mającą wpływ na zafałszowanie pomiarów dokonywanych przez układ pomiarowo-rozliczeniowy.

Przepis art. 57 ust. 1 Prawa energetycznego uprawnia przedsiębiorstwo energetyczne do wyboru drogi dochodzenia swych roszczeń związanych z nielegalnym pobieraniem energii elektrycznej. Jednym z tych roszczeń (obok dochodzenia odszkodowania) jest żądanie zasądzenia zryczałtowanej opłaty, nie wymagające dowodzenia wysokości szkody i z takim właśnie żądaniem powód wystąpił przeciwko pozwanemu w sprawie niniejszej. Obowiązek wniesienia opłaty powstaje w wypadku nielegalnego „pobierania” energii, a więc faktycznego, a nie tylko potencjalnego, odbierania i korzystania z niej.

Powód w niniejszym postępowaniu wykazał, że nastąpiła ingerencja w układ pomiarowy energii elektrycznej zamontowany w budynku pozwanego, a w jej wyniku doszło do zafalszowania pomiarów dokonanych przez ten układ. Magnes hamujący w liczniku został uszkodzony poprzez działanie silnym polem magnetycznym, co stanowi ingerencję w układ pomiarowo-rozliczeniowy, ponieważ powoduje to zwolnienie obrotu tarczy, a co za tym idzie zmniejszenie naliczania zużycia energii elektrycznej, co należy zakwalifikować jako nielegalny pobór energii.

W toku postępowania wykluczono możliwość uszkodzenia licznika na skutek wyładowań atmosferycznych. Przy wyładowaniu atmosferycznym powstaje fala udarowa, która powoduje przepięcie i może ona uszkodzić urządzenia takie jak zegar lub inne urządzenia elektryczne podłączone do sieci elektrycznej, ale nie może uszkodzić magnesu trwałego hamującego, który jest oddzielony od obwodów elektrycznych.

Ostatecznym skutkiem uszkodzenia magnesu hamującego był wzrost obrotów tarczy licznika, co skutkowało zawyżeniem wskazań faktycznie pobranej energii.

Fakt pobierania energii przez pozwanego nie stanowił okoliczności spornej, a zatem wystarczające jest wskazanie, że pobór energii przy użyciu przedmiotowego licznika następował nieprzerwanie od momentu zawarcia umowy do dnia 8 października 2015 roku, kiedy licznik ten został wymieniony na nowy.

Zgodnie z zasadami doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania należało przyjąć, że jedynym możliwym celem podjęcia działań skutkujących ingerencją w pracę licznika była chęć kontrolowania jego wskazań poprzez spowolnienie jego pracy zmierzające do zaniżenia wskazań ilości zużytej energii elektrycznej.

Wskazać należy, że ustalenie nielegalnego pobierania energii w rozumieniu art. 3 ust. 18 Prawa energetycznego nie wymaga badania winy sprawcy tego czynu. Czyn ten został określony od strony przedmiotowej, a więc wskazuje te cechy, które są określane mianem bezprawności, co w wypadku pobierania energii niezgodnie z umową sprowadza się do niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania. Odbiorca mógłby uniknąć odpowiedzialności tylko wówczas, gdyby wykazał, że nielegalny pobór energii wynikał z wyłącznej winy osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności. W tym zakresie to na pozwanym spoczywał ciężar dowodu. W niniejszej sprawie pozwany nie wykazał, aby inne postronne osoby miały możliwość dostępu do przedmiotowego licznika i ingerencji w jego działanie. Licznik był zamontowany wewnątrz budynku mieszkalnego pozwanego, zatem jedyne osoby, jakie mogły mieć do niego dostęp, to pozwany i członkowie jego rodziny.

Zgodnie z treścią § 36 ust. 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 4 maja 2007 roku w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego (Dz. U. z 2007 roku, Nr 93, poz. 623) podmioty, których urządzenia lub instalacje są przyłączone do sieci utrzymują należące do nich sieci i wewnętrzne instalacje zasilające i odbiorcze w należyтым stanie technicznym, a także niezwłocznie informują właściwe przedsiębiorstwo energetyczne o zauważonych wadach lub usterkach w pracy sieci i w układach pomiarowo-rozliczeniowych. Obowiązkiem pozwanego jako odbiorcy dostarczanej mu przez powoda energii elektrycznej było zabezpieczenie posiadanego licznika przed jego zniszczeniem i uszkodzeniem, dostępem osób niepowołanych, a w razie wystąpienia sytuacji budzącej obawę pozwanego, że licznik jest łatwo dostępny dla osób postronnych, podjęcie odpowiednich działań. Pozwany nie wskazał natomiast, aby takie czynności podejmował, czy też inicjował. Podkreślić jednocześnie należy, że przedmiotowy licznik został powierzony pozwanemu przez powoda w należyтым stanie, prawidłowo działający i odpowiednio zabezpieczony.

Sposób ustalenia wysokości opłaty, zgodny z tymi przepisami, nie był przedmiotem sporu. Strona powodowa udowodniła, jaka taryfa obowiązywała w dacie stwierdzenia nielegalnego poboru energii na posesji pozwanego, jak też w sposób szczegółowy przedstawiła sposób wyliczenia opłaty za nielegalny pobór energii elektrycznej oraz koszt wymiany licznika poboru na nowy. Wyliczenie tej kwoty przedstawił w swoich zeznaniach także świadek P. D.. Natomiast termin uiszczenia tej opłaty wynika z noty księgowej wystawionej przez powoda (k. 29) i faktury VAT (k. 30).

Zgodnie z art. 481 § 1 k.c. jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Z tych względów zasadne było żądanie przez powoda odsetek ustawowych za opóźnienie.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu Sąd Rejonowy uzasadnił art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. Powód wygrał proces w całości i należy mu się zwrot kosztów procesu obejmujących wynagrodzenie pełnomocnika – radcy prawnego w kwocie 1 200 zł (§ 3 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych, Dz. U. z 2015 roku, poz. 1804 – w brzmieniu obowiązującym w dacie wniesienia pozwu), opłatę skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł, opłatę sądową od pozwu w kwocie 210 zł, kwotę 637,60 zł tytułem wydatków związanych z opinią biegłego. Równocześnie brak było podstaw do zwrotu powodowi kwoty 855,86 zł tytułem kosztów dojazdu jego pełnomocnika do Sądu Rejonowego w Białej Podlaskiej.

Na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2016 roku, poz. 623, ze zm.) Sąd Rejonowy nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Białej Podlaskiej kwotę 2 449,50 zł tytułem nieuiszczonych wydatków postępowania wyłożonych tymczasowo z sum Skarbu Państwa.

Na podstawie art. 80 ust. 1 w zw. z art. 84 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Sąd Rejonowy nakazał zwrócić powodowi niewykorzystaną część zaliczki na wydatki związane z opinią biegłego.

*

Apelację od tego wyroku wniósł pozwany A. S., zaskarżając wyrok Sądu Rejonowego w punktach od I. do III. (wprawdzie wskazał, że zaskarża wyrok w całości, ale jest to oczywista omyłka, gdyż nie kwestionuje rozstrzygnięcia o zwrocie powodowi niewykorzystanej części zaliczki).

Pozwany zarzucił zaskarżonemu wyrokowi błąd w ustaleniach faktycznych wynikający z przekroczenia przez Sąd pierwszej instancji prawa do swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.) poprzez danie wiary opinii biegłego mimo niewyjaśnienia przez niego konkluzywnie badanego stanu faktycznego.

Pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez oddalenie powództwa, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku (w zaskarżonej części) i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, a także o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania według norm prawem przepisanych.

Powód w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie i o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego nie jest zasadna.

Na wstępie wskazać należy, iż w sprawie z mocy art. 9 ust. 4 ustawy z dnia 4 lipca 2019 roku o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 roku, poz. 1469) znajdują zastosowanie przepisy k.p.c. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 7 listopada 2019 roku.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że zaskarżony wyrok podlegałby uchyleniu (w zaskarżonej części) a sprawa przekazaniu Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania tylko w przypadku stwierdzenia nieważności postępowania, nierozpoznania istoty sprawy bądź konieczności przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości (art. 386 § 2 i § 4 k.p.c.). Skarżący nie postawił tego rodzaju zarzutów ani też Sąd drugiej instancji nie stwierdził przesłanek takiego rozstrzygnięcia.

Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił stan faktyczny i ocenił dowody zgodnie z dyspozycją art. 233 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy przyjmuje te ustalenia faktyczne za własne.

Odnosząc się do zarzutów apelacji należy stwierdzić, że skuteczne zgłoszenie przez stronę zarzutu naruszenia przez Sąd pierwszej instancji art. 233 § 1 k.p.c., tj. przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów, wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, jedynie bowiem to może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Jeżeli wnioski wyprowadzone przez sąd orzekający z zebranego materiału dowodowego są logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, ocena tego sądu nie narusza przepisu art. 233 § 1 k.p.c. i musi się ostać, choćby z materiału tego dawały się wysnuć również wnioski odmienne. Tylko wówczas, gdy brakuje logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych związków przyczynowo-skutkowych, przeprowadzona przez sąd orzekający ocena dowodów może być skutecznie podważona (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2005 roku, sygn. IV CK 122/05, Lex nr 187124).

Wbrew zarzutowi apelacji nie można stwierdzić, aby Sąd Rejonowy wykroczył poza granice swobodnej oceny dowodów. Wręcz przeciwnie, ocena dowodów dokonana przez Sąd pierwszej instancji jest logiczna i przekonująco uzasadniona, a twierdzenia pozwanego w świetle ustalonych okoliczności faktycznych należy uznać za nieudowodnione.

W ocenie Sądu Okręgowego powód udowodnił, że pozwany faktycznie pobierał energię elektryczną po ingerencji w układ pomiarowy. Licznik od chwili jego założenia do momentu wymontowania w dniu 8 października 2015 roku był jedynym urządzeniem mierzącym energię elektryczną doprowadzaną do nieruchomości pozwanego, a zatem w sposób oczywisty energia była pobierana za jego pośrednictwem.

Przekonująca opinia biegłego P. S. wskazuje jednoznacznie, że przyczyną uszkodzenia licznika zamontowanego wewnątrz budynku pozwanego było oddziaływanie na ten licznik silnym polem magnetycznym i źródłem takiego oddziaływania był magnes neodymowy. Biegły wykluczył możliwość osłabienia siły magnesu hamującego w liczniku w następstwie uderzenia pioruna (wyładowań atmosferycznych), a o prawidłowości tego wniosku świadczy także brak uszkodzeń zewnętrznych licznika (spalenie, okopcenie). Uszkodzeniu uległ jedynie zegar sterujący taryfą nocną, zaś biegły podkreślił, że magnes hamujący jest oddzielony od obwodów elektrycznych.

Podkreślić należy, że w zakresie wniosku o przyczynie uszkodzenia układu pomiarowego licznika opinia biegłego P. S., opinia biegłego M. M. (zdyskwalifikowana przez Sąd Rejonowy przede wszystkim z uwagi na oparcie się przez biegłego na badaniu licznika przeprowadzonym na zlecenie powoda) i prywatna ekspertyza przedłożona przez powoda wraz z pozwem, są w pełni zgodne. Żaden z biegłych ani osoba przeprowadzająca ekspertyzę metrologiczną nie stwierdzili, aby możliwa była inna przyczyna zaistniałego uszkodzenia licznika niż oddziaływanie zewnętrznego pola magnetycznego (magnesu neodymowego), w szczególności, aby w określonych warunkach uszkodzenie takie mogło spowodować wyładowanie atmosferyczne, w tym takie, jakie miało miejsce u pozwanego w maju 2015 roku.

Niewątpliwie jest, że przedmiotowy licznik nie dokonuje pomiaru energii prawidłowo z uwagi na zmianę parametrów magnetycznych magnesu hamującego. Wniosek taki wynika zarówno z ekspertyzy przedłożonej przez powoda (k. 22) jak i z ekspertyzy zleconej na potrzeby sporządzanej opinii przez biegłego P. S. (k. 173, 180-181). Nie można uznać, że zlecenie przez biegłego badania licznika specjalistycznemu laboratorium czyni jego opinię niewiarygodną. Niejednokrotnie jest tak, że sporządzenie opinii wymaga od biegłego posłużenia się wynikami badań zewnętrznych. Nie można tego uznać za wadę opinii, a w przypadku urządzeń pomiarowych należy zwrócić uwagę na uregulowany prawnie sposób kontroli metrologicznej (w dacie sporządzania opinii w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 7 stycznia 2008 roku w sprawie prawnej kontroli metrologicznej przyrządów pomiarowych, Dz. U. z 2008 roku, Nr 5, poz. 29, ze zm.), jak też na to, że tylko tego rodzaju specjalistyczne laboratoria wyposażone są w odpowiedni, bardzo drogi sprzęt i mają akredytację Głównego Urzędu Miar.

Skarżący wywodzi zaistnienie błędu w ustaleniach faktycznych z faktu niewyjaśnienia przez biegłego relacji fizycznej pomiędzy stopniem uszkodzenia magnesu hamującego a wielkością błędów wskazań licznika, podczas gdy okoliczności te nie mają w sprawie istotnego znaczenia.

Następstwem działania silnym polem magnetycznym (magnesem neodymowym) na licznik jest bowiem to, że w okresie działania tego pola licznik wykazuje mniejsze od rzeczywistego zużycie energii (tarcza jest dodatkowo hamowana przyłożonym magnesem neodymowym), natomiast po usunięciu przyłożonego magnesu neodymowego, na skutek osłabienia siły magnesu hamującego w liczniku tarcza liczydła obraca się szybciej niż powinna. Nie znając charakterystyki magnesu neodymowego i okresu jego przyłożenia do licznika nie można ustalić precyzyjniej, w jakim okresie czasu i w jakim rozmiarze doszło do nielegalnego poboru energii (w wyniku takiej ingerencji doszło do zafałszowania pomiarów licznika – art. 3 pkt 18 Prawa energetycznego). Z tego względu ustawodawca skonstruował w art. 57 ust. 1 pkt 1 Prawa energetycznego odpowiedzialność odbiorcy niezależną od wykazania szkody przedsiębiorstwa energetycznego. Bez znaczenia pozostaje natomiast to, w jaki sposób uszkodzenie magnesu neodymowego magnesu hamującego licznika oddziaływało na pomiar energii w okresie późniejszym.

Słusznie Sąd Rejonowy przyjął, że obowiązek zabezpieczenia licznika przed dostępem do niego osób niepowołanych spoczywał na pozwanym, a podkreślenia wymaga, iż z uwagi na położenie licznika wewnątrz budynku dostęp do niego miał jedynie pozwany bądź osoby z nim powiązane.

W prawidłowo ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy słusznie uznał roszczenie powoda za uzasadnione.

Przepis art. 57 ust. 1 Prawa energetycznego stanowi, że w razie nielegalnego pobierania paliw lub energii z sieci przedsiębiorstwo energetyczne może

1) pobierać od odbiorcy, a w przypadku, gdy pobór paliw lub energii nastąpił bez zawarcia umowy, może pobierać od osoby lub osób nielegalnie pobierających paliwa lub energię opłatę w wysokości określonej w taryfie, chyba że nielegalne pobieranie paliw lub energii wynikało z wyłącznej winy osoby trzeciej, za którą odbiorca nie ponosi odpowiedzialności albo

2) dochodzić odszkodowania na zasadach ogólnych.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 9 kwietnia 2003 roku, sygn. I CKN 252/01, OSNC 2004/7-8/110, wskazał, iż ustalenie nielegalnego pobierania energii nie wymaga badania winy sprawcy tego czynu. W wypadku pobierania energii niezgodnie z umową bezprawność została sprowadzona – tak jak w reżimie odpowiedzialności kontraktowej – do niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania.

Brzmienie art. 57 ust. 1 Prawa energetycznego, pomijając przesłankę winy a odwołując się jedynie do nielegalnego poboru energii, oznacza, że wystarczające było wykazanie przez stronę powodową nielegalnego poboru energii oraz wysokości opłaty obliczonej zgodnie z przepisami wykonawczymi do ustawy – Prawo energetyczne i zatwierdzonej dla przedsiębiorstwa energetycznego taryfy.

Tym samym to na pozwanym spoczywał ciężar udowodnienia, że nielegalny pobór energii nastąpił z wyłącznej winy osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności. Należy stwierdzić, że ustawodawca świadomie w ten sposób skonstruował odpowiedzialność za nielegalny pobór energii, mając na względzie, że przedsiębiorstwo energetyczne z reguły nie będzie w stanie wykazać winy osoby pobierającej nielegalnie energię.

W ustalonym stanie faktycznym, co omówiono wyżej, Sąd Rejonowy prawidłowo przyjął, że doszło do nielegalnego poboru energii i odpowiedzialność za to ponosi pozwany.

Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do zastosowania art. 5 k.c., w szczególności mając na względzie, że doszło do deliktu polegającego na nielegalnym poborze energii.

W niniejszej sprawie wysokość opłaty za nielegalny pobór energii nie była przedmiotem sporu co do jej wysokości (nie było zarzutów co do metody jej wyliczenia i wysokości stawek, które znajdują oparcie w przepisach wykonawczych i w taryfie).

Powód prawidłowo żądał też odsetek ustawowych za opóźnienie w zapłacie od świadczeń niespełnionych zgodnie z wezwaniem do zapłaty (art. 481 § 1 i § 2 k.c. w zw. z art. 455 k.c.).

Skarżący nie sformułował zarzutów naruszenia przepisów prawa procesowego w zakresie rozstrzygnięć o kosztach procesu i o nieuiszczonych kosztach sądowych, a Sąd Odwoławczy z urzędu uwzględnia tylko naruszenie prawa materialnego oraz nieważność postępowania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 roku, II CSK 400/07). Z uwagi na wynik postępowania odwoławczego nie było podstaw do zmiany tych rozstrzygnięć.

Apelacja pozwanego została oddalona, toteż na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. należało zasądzić od pozwanego na rzecz powoda zwrot kosztów postępowania odwoławczego obejmujących wynagrodzenie pełnomocnika – radcy prawnego w stawce minimalnej wynikającej z § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 roku, poz. 265).

Z tych względów na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.